

"Svensk."

BRANDKÄRSTIDNING

FACKORGAN FÖR SVERIGES BRANDKÄRER

N:o 9

A.-B. Centraltryckeriet
Örebro 1917

Sept. 1917

Äges af:

Svenska Brandmänna-
Förbundet

Utkommer en gång i mån.

Redaktör och utgivare:

ARV. W. SVENSSON
ÖREBRO
Telefon 26

Prenumerationspris:

Kr. 2:75 för år. Lösn. 25 öre

Annonspriiser:

I texten 1 kr., 4 andra platser
70 öre pr cm. och spalt

Brandmannakongressen i Stockholm.

Svenska brandmannaförbundet hade i år förlagdt sitt årsmöte till Stockholm efter inbjudan af Stockholms brandchef.

Den 28 aug. samlades mötesdeltagarna ä Johannes brandstation. I ett varmhjärtat anförande hälsade brandchefen de närvarande välkomna. Han uttalade därvid sin önskan att förbundets arbete måtte fortgå i den riktning det en gång slagit in på till nytta för vårt yrke och brandmannaförbundets framgång.

Ordf. tackade för välkomsthälsningen och öppnade sedan mötet med följande tal:

Som Svenska brandmannaförbundets ordförande ber jag att få hälsa en hvar välkommen till detta förbundets 9:de årsmöte.

Vårt program är fortfarande oförändradt. Vårt förbund utgör en opolitisk sammanslutning af brandmän af alla grader och vår uppgift är att genom de medel som stå oss till buds, söka öka vår teoretiska och praktiska utbildning och såmedels gagna såväl oss själfva som brandväsendet i sin helhet.

Detta sammanträde, som på grund af Stockholms brandchefs inbjudan blifvit förlagt till hufvudstaden, bör i särskildt hög grad ägnas åt studiet af stadens brandväsende — och i synnerhet åt dess släcknings- och lifräddningsmateriel, vilket

allt står på höjden inom sitt område. Vi böra därför icke använda mera tid på de rena föreningsfrågorna än hvad som är nödvändigt för att på så sätt få den mesta möjliga tid öfver för verkliga brandstudier.

Må vi dessutom i enighet och samförstånd lösa alla våra frågor och må vår afsikt vara att gagna — gagna vårt förbund och det yrke som vi frivilligt valt.

Härmed förklarar jag Svenska brandmannaförbundets 9:de årsmöte öppnadt.

Härefter började förhandlingarna enligt föredragningslistan.

Att ingå i närmare detaljer rörande förhandlingarna anse vi vara onödigt, då ju protokollet om någon tid torde utkomma, hvarför vi endast skola beröra en del uttalanden som gjordes under mötet.

En bland de frågor som alltid finnes på föredragningslistan och som därtill tyckes vara en af de käraste, är vår tidning och därmed sammanhängande frågor. Så ock nu.

Från en lokalafdelning förelägo nämligen en hel del motioner och bland dessa var det särskildt en som upptogs med synnerligen stort intresse: nämligen tiden för tidningens utgivande.

Om tidningen utkommer den 1:sta eller 15:de i hvarje månad kan ju vara liktydigt, ty att ut-

gifva den på absolut bestämd dag faller sig allt annat än lätt.

Sedan red. framhållit detta uttalades den önskan att tidningen skulle utkomma den 15:e i hvarje månad. Redaktionen skall försöka tillmötesgå denna önskan, men gifver inget bindande löfte.

Ett glädjande tecken var dock, att flere talare uttryckte sin belåtenhet med tidningen och dess redigering. Red. vill i detta sammanhang begagna tillfället att uppmana medlemmarna att flitigare än hittills varit fallet, använda sig af tidningens spalter och, som så många gånger förut påpekats, begagna dem som språkrör för tankar och uppslag. Tidningen står öppen för alla inlägg rörande vårt yrke och vår ställning i samhället som brandmän, och skall söka att i bästa möjliga mån främja alla sträfvan den att höja vårt yrke och göra vår ställning aktad.

Frågan om bättre anslutning till förbundet föranledde en mycket liflig debatt, hvilken äfven tog riktning utanför frågans egentliga ram. Därvid berördes ämnet huruvida det vore lämpligt för en brandkår att ingå i annan förening för vinnande af bättre aföningsförhållanden o. d.

Flere talare vidhöll, att Sveriges brandmän borde mera gagna eget förbund än att ansluta sig till några andra sammanslutningar. Det betonades äfven, att vår ställning i samhället är af den art att några radikala åtgärder ej kunna ifrågakomma för frampressandet af bättre ekonomisk ställning, utan måste vi arbeta i den riktningen att hvarje samhälle lär sig uppskatta sin brandkår och dess arbete och därigenom också drager försorg om att kären i aföningsförhållanden blifver tillfredsställande tillgodosedd. Det vore säkerligen bättre att de brandkärer, som ännu ej tillhöra förbundet, anslöte sig till detsamma. Att tillhöra en annan förening där afgifterna belöpa sig till omkring 25 kr. pr år medför säkerligen ej större fördelar än att tillhöra eget förbund, där afgifterna äro betydligt lägre.

Motivet för en brandkärs anslutning till en annan yrkesgrupp skulle vara att vederbörande ej alls toge hänsyn till sin brandkärs kraf på bättre existensvillkor. Inträffar något dylikt, är det ju mer än sorgligt, ty det bevisar att vederbörande ställa sig oförstående. Vår tanke är dock den, att i sådant fall kan ingen annan sammanslutning vara till något som helst stöd för berörda kår.

Skall något stöd vinnas torde det nog vara inom vårt eget förbund.

Förbundsstyrelsen gjorde också ett uttalande i denna sak, med anledning af förfrågan från en lokalafdelning. Uttalandet lydde:

"Om en brandkärs framställning, då den är befogad, lämnas utan afseende af vederbörande, kan styrelsen, på anmodan af gruppen ifråga, hos

vederbörande myndighet framföra en vädjan att få saken behandlad."

Alltså se vi att styrelsen ej ställer sig helt utanför dylika frågor. Det är äfven gifvet att Svenska brandmannaförbundet icke kan blifva någon kamporganisation, utan kommer det att troget följa de riktlinier det en gång uppdragit. Den kamp, som vi utbilda oss för är striden mot den "röde hanen" och vilja vi göra vårt bästa för dennes bekämpande, trots därmed förenade faror. På den vägen har vårt förbund vunnit förtroende och därigenom skola vi alla vinna våra mål.

Som diskussionsämne hade från Östersunds brandkår inlämnats följande fråga: "Är automobilerna såsom brandfordon totalt slopas?" Frågan föranledde en ganska liflig debatt, och åtskilliga på erfarenhet grundade uttalanden gjordes. Stockholms brandchef hade här ett anförande, som vi anse vara af stor betydelse. Ingen brandkår i Sverige har väl större erfarenhet rörande automobildrift än just Stockholms och vi anse därför frågan besvarad från auktoritativt håll.

Brandchefen ansåg nämligen, att den enda staden i landet som helt kan öfvergå till bildrift är Stockholm, på grund af den förstklassiga gatuhållning som där är rådande. Efter moget öfvervägande och efter ingående prof, först med sjukvagn och sedan med manskapsbil beslöts i Stockholm att fullt öfvergå till automobildrift vid brandkåren, och hvilken öfvergång nu är fullt färdig, så att inga hästar längre finnes vid kåren. Man har dock gjort erfarenheter att de tyngre vagnarne vid dåligt väglag äro svåra att taga sig fram med, allrahelst å stadens utkanter.

På senare tiden hafva därför lättare vagnar med inmonterad 600 ml. pump anskaffats. Dessa vagnar hafva också den fördelen att de kunna nedbringas på lägre växlar. De äro nämligen utrustade med åtta växellängor.

Enligt brandchefens åsikt beror mycket på chauffören, om bilen kan taga sig fram under svåra väglagsförhållanden. Det väglag som för ett bilfordon är svårast inträder den tid på året då det, så att säga, hvarken bär eller brister. Då sättes bilförarens påpasslighet och skicklighet på hårda prof, liksom också vagnars och motorers prestationsförmåga. Sedan det nu pågående försöket med fyrhjulsdrifna bilar hunnit utexperimenteras ansåg brandchefen att mycket vore vunnit för bilen som brandfordon.

Sedan flere brandmän yttrat sig, med anledning af de erfarenheter man gjort i en del landsortsstäder, där en regel tunga bilfordon anskaffats och där gatuhållningen lämnar mycket öfrigt att önska, kunde man som slutomdöme fastslå, att tiden ännu ej är inne då brandkärerna i lands-

Grupp af mötesdeltagare.

orten utan risk kunna öfvergå till fullständig automobildrift.

En annan fråga, som isynnerhet för de s. k. elitkåren kan hafva ett visst intresse, var inlämnad af Lysekils brandkår. Den lydde: "Äro brandmännen berättigade till ersättning för skadade kläder och skodon, då släckningsarbetet utföres utom samhällets gränser?"

Frågan hade gifvetvis fått sitt upphof därigenom, att inom Lysekils brandkår det ej i dylika fall lämnas någon ersättning. Härvid gjordes det uttalandet: att, i de fall då kåren såsom sådan är berättigad till betalning för släckningsarbete, bör också den enskilde brandmannen ha ersättning för skadade persedlar. Detta gäller ju i hufvudsak de kårer, hvilka icke erhålla fria kläder samt, enligt vår mening, äfven de fasta kårer där beklädnadsersättning utgår.

I och med denna fråga afslutades förhandlingarna och första mötesdagen var tillända. Nu återstod för deltagarne att få litet med af Stockholms nöjen och äfven detta hade de goda Stockholmarne i rikt mått sörjt för. Kl. 8 samlades nämligen mötesdeltagarne vid cirkus för att, genom tillmötesgående af direktör Orlando, gratis få bevista en charmant föreställning.

Andra mötesdagen.

De återstående två dagarne voro uteslutande ägnade åt studier och besök vid större etablissement.

Kl. 9 f. m. var samlingsplatsen bestämd till Katarina brandstation. Kapten Borgenstierna höll här ett mycket intressant och i brandväsendet orienterande föredrag, därvid belysande flera sidor af vårt arbete, såväl om själva eldsläckningsmaterielen som organisationen, och icke minst berörande en viktig gren af en brandkårs uppgifter, nämligen brandskyddstekniken.

Att kapten B. här rörde sig på ett område, där han är väl hemmastadd, förmärktes grannligen på hans schvungfulla sätt att behandla sitt ämne. Detta är annars ett tema, som åtminstone inom de flesta landsortsbrandkårer, mycket litet kommer till behandling, änskönt det för hvarje brandman skulle medföra stor nytta och äfven väcka större intresse för yrket. Det bortses ofta från sådana saker som för en brandman äro nödvändiga att veta, i all synnerhet om han tänker att komma sig fram här i lifvet, och hvilken brandman gör inte det! Kunskapen utgör ingen tung börda att bära, och när en kår är intresserad

bör också detta intresse af vederbörande ledare i bästa möjliga mån hållas vid lif.

Efter föredraget demonstrerade kapten B. benzinslagingsinrättningen å Katarina brandstation, hvilken skiljer sig från de öfriga systemen. Stockholms brandkår använder sig nämligen af tre system: å Katarina station af Pintz-system, å Johannis av Martini-Hüneke och å Liljeholmen af Bowser.

Från söder ställdes färden till Johannis brandstation, där uppvisning och demonstrering af olika redskap ägde rum. Här blefvo främlingarne i tillfälle att få se hvad en modernt utrustad brandkår förfogar öfver i materiellt afseende, ty att allt vid Stockholms brandkår nu är "tip-top", därom voro alla mötesdeltagarna ense.

Det är ej förvånande att en hel del brandmän, som aspiranter söka sig till Stockholm för erhållande af bättre praktik och materialkännedom, ty där gifves verklig tillfälle till ingående studier inom brandmannayrket. Rörande aspiranterna kunna vi upplysas om att det ej precis är någon sinekur att nu för tiden praktisera vid Stockholms brandkår. Den gamla slentrianen är lyckligt nog borta, då de praktiserande endastingo och "tittade" och gjorde hvad som föll dem in. Nu däremot får hvarje man som vill utbildas sig vid Stockholms brandkår, deltaga i alla förekommande öfningar och exercis, utan afseende på hvad grad personen ifråga innehar vid egen kär eller annan anställning. Att utbildningen af dessa aspiranter

gifver ökad arbete åt såväl befall som underbefall är ju klart och landsortens brandmän äro dem all tack skyldiga. Detta är ju i någon mån frukterna af vår sträfvan att få till stånd en brandmästareskola inom landet, ty när den frågan var före, men på grund af ekonomiska svårigheter ej kunde lösas i den utsträckning vi hade önktt oss, erbjödo sig såväl Stockholms som Göteborgs brandchefer att mottaga ett visst antal elever åt gången, ett löfte som de också hållit. Detta är naturligtvis till stor nytta för Sveriges brandväsen. Med tanke på detta skulle vi vilja gifva herrar stipendiater ett godt råd: använd stipendiet, såvida det ej är allt för knappt, till en tids vistelse vid endera Stockholms eller Göteborgs brandkår. Valutan skall säkerligen bliwa större, än hvad en resa till några platser kan gifva. Vi afse detta tillvägagångssätt i första hand för brandmän med endast några få års tjänst vid en mindre kär. Tänk på saken; idén är ej så tokig!

Vi hafva nu kommit litet på sidan af det egentliga ämnet, nämligen referat öfver kongressen, men detta må varda oss förlåtet, ty såväl tanken som pennan skenar ibland iväg med uttryckningsfart. Vi återgå alltså till ämnet.

Efter en stunds välbehöflig "mataro" samlades man vid Slussen, för att därifrån med spårvagn företaga färden ut till Stockholms nyaste och modernaste brandstation, Liljeholmen. Att här ej lämnats något ospart för att göra det hela så praktiskt och trefligt som möjligt, är det första intryck man får vid ett besök därstädes. Brandchefen själf var vänlig nog att bliwa vår ciceron vid besöket här. Vi började vår rond i den rymliga redskapshallen, där tvenne automobiler finnas placerade. Något öfver hallens nivå vid sidan af denna är telegraftrummet och befälhafvarens rum, innanför telegraftrummet är en treflig sofalkov anordnad. Vidare finnes kök med stor och bekväm gasspis, där manskaper kan tillaga eller värma sin mat. Innanför detta är det stora och särdeles trefliga dagrummet beläget, hvilket hos alla väckte odeladt intresse. Möblerna äro tillverkade av massiv, ljus bonad ek, borden äro belagda med linoleummattor i samma färgton, hvilket gör att de äro lätta att rengöra, synnerligast som de äfven användas till matbord. Hvarje skifva är aflyftbar och i bordens underreden äro spelbord anordnade. I nedre våningen finnes också förmansbostad om två rum och kök.

I andra våningen inrymmas gymnastiksal, tvätt-rum, badrum samt rum för torkning af manskapers kläder efter eldsvåda, dessutom är i samma våning det stora och ljusa logementet beläget. Hvad som vid anblicken af detta förvånade oss, var att idén med gemensamt logement ännu finnes kvar. Enligt vår mening är det betydligt

Förbandslådor

Från 3:— till 35:— kr.

SJUKVÅRDS- OCH
FÖRBANDSARTIKLAR

GUMMIVAROR

m. m., m. m.

köpas bäst och billigast från

Fritz Svensson,

Drottningg. 34 ÖREBRO Rikstel. 1689

trefligare med mindre rum, rymmande tre, högst fyra personer. Det rent individuella kommer då mera till sin rätt. För manskapet är det säkerligen trefligare att bo tre å fyra tillsammans än att samtliga skola inrymmas i ett enda rum. Hur praktiskt och gediget ett sådant stort logement inredes, kan man ändå ej komma ifrån intrycket att det verkar kasern, och då är ju en stor del af trefnaden borta. För hygienens hade sörjts på ett utomordentligt sätt. Bad- och tvätt-rummen voro helt enkelt förstklassiga. Sådana anordningar äro mycket att sätta värde på. Vid en stor del af våra äldre brandstationer i landsorten saknas alldeles badrum och på en del platser äro både bekvämlighetsinrättning och tvätt-anordning inrymda i samma rum, något som gifvetvis ej är trefligt.

I tredje våningen äro bostadslägenheter för stationsbefälhafvaren och tvåanne förmän belägna. Vi blefvo i tillfälle att bese äfven dessa och funno dem särdeles trefliga med goda utrymmen och nutida bekvämligheter. Från befälhafvarens våning ledde en glidstång direkt ned i vagnshallen. Stången är anbragt i en trumma och till denna ledde från bostaden en med sinnrikt läs försedd dörr. Samtidigt som denna dörr stänges slutas också en lucka i trumman för att minska bullret från hallen.

På vinden var anordnad tvättstuga och rymlig torkvind samt nödiga vindskontor för familjerna.

Intrycket af det hela blef, att Stockholm nu äger, som en af mötesdeltagarna uttryckte sig, den "bussigaste" station i Sverige. Som befälhafvare residerar här brandmästare Magnusson med Maria brandstations förre befälhafvare, förman Lindblom, som närmaste man.

Efter besöket å Liljeholmen skingrades främlingarna åt flere håll för att på kvällen samlas å k. operan, där Richard Wagners storslagna verk, "Lohengrin" uppfördes.

Tredje dagen.

På morgonen kl. 9 samlades mötesdeltagarna vid firman Ählen och Holms handelsetablissemang, där under brandkapten Borgenstiernas och ingenjör Henriksons ciceronskap företogs en rundtur genom de olika afdelningarna. Det första man här blef insatt uti var det synnerligen praktiska "system" som här tillämpas, hvilket tydligt förklarades af ing. Henriksson. Utan detta system skulle säkerligen ej en så snabb och korrekt expedition vara möjlig, som nu är fallet. Enligt uppgift för den välkända firman Ählen och Holm ej mindre än 12,000 olika artiklar i marknaden. Man fick här följa en orders gång genom de olika afdelningarna tills den var fullständigt expedierad och ej minst, vederbörligen kontrollerad, af huru många, är svårt att säga.

Till följd af de stora lokalerna med däri inneiggande koltosala lager samt genom de hisstrummor och transportbanor som genomlöpa huset, erbjuder det naturligtvis stora eldsvädemöjligheter. En hel del anordningar i brandskyddsbänseende hafva därför vidtagits. Dessa demonstrerades nu af kapten Borgenstierna. Byggnaderna äro indelade i brandsektioner såväl vertikalt som horisontalt, i den mån detta låtit sig göra. Hisstrummorna, hvilka, som alla brandmän väl veta, äro praktiska eldledare, voro rappade såväl in- som utvändigt. Med ett ord, de säkerhetsåtgärder, som med hänsyn till byggnadens inredning kunna vidtagas, hade här blifvit gjorda. Trots detta har nog Stockholms brandkår att räkna med ett ganska svårt eldsläckningsarbete vid en eventuell eldsvåda i de stora lagerlokalerna, där hvarje tum af utrymmet är utnyttjad.

Intill Ählen och Holms etablissemang af Stockholms glödlampfabrik belägen, där äfven ett besök gjordes. Att söka skildra något som helst af tillverkningen vore det samma som att ge sig ut på det sluttande planet, och därför öfverlämnas vi åt den ärade läsaren att själf resa dit och bese tillverkningen, att den var särdeles intressant, kunna vi emellertid intyga. Äfven här fingo vi del af de anordningar i brandskyddsbänseende, som blifvit vidtagna. Kapten B. demonstrerade bl. a. eldsäkra dörrar och påvisade därvid det oriktiga i att dörrar, hvilka skola tagas i bruk vid en eventuell utrymning, äro försedda med s. k. kantriglar. Dessa äro helt naturligt mycket svåra att öppna och inträffar panik blir troligen den ena dörrhalvan aldrig öppnad och då uppstår gifvetvis en stockning i dörröppningen. I stället för dessa riglar böra s. k. spanjolettås anbringas, hvilka med ett enda handgrepp öppnar båda dörrhalvorna samtidigt.

Vid besiktningar af större affärshus, fabrikslokaler, skolor m. fl. bortses nog ofta från en del smådetaljer som vid en timande eldsvåda kunna spela en stor roll. Vi hafva därför i vårt referat påpekat en del iakttagelser som måhända någon gång kan komma till nytta.

Nästa punkt på programmet var besök å kungl. slottet kl. 12. Före affärden dit blefvo vi dock i tillfälle att bese några af Stockholms s. k. kommunala bostadshus, eller som de i dagligt tal kallas, "nödidsbarackerna". I dessa bostadsbriestens dagar har det ju varit nödvändigt för en stor del städer att vidtaga åtgärder för lindrande af bostadsnöden. Olika byggnadssätt hafva därvid användts i resp. städer för att få husen fort färdiga och så billiga som möjligt. Härvid bar man nog på många ställen tagit saken ganska lättvindigt. Och att äfven Stockholm tillgripit det primitiva för lösandet af frågan, blefvo vi här i tillfälle att se. Husen äro byggda i två våningar med väggar af

bräder och sågspånstullnad. Endast på ett par ställen i de ganska långa räckorna kunde vi upptäcka brandmurar. Att detta byggnadsätt, ur brandmannasynpunkt, ej är vidare tilltalande torde vara tämligen klart, och det blefve nog ej trefligt att få en större "fyr" inom dessa komplex. Af personer som varit och besett lägenheterna har också betänkligheter uttalats mot eldsäkerheten.

En af huvudstadens tidningar för den 1 sept. söker dock lugna de oroliga med följande tröstord:

"Dagens Nyheter är — efter ett samtal med byggnadschefen, ingenjör Josef Norén — i tillfälle att lugna de oroliga med att det icke är så farligt med någon af dessa anledningar till fruktan. Det är visserligen sant att brandfaran visavi

de kommunala bostadshusen är större än t. ex. med ett stenhus — men den är icke mycket större och den risken måste man stå under nuvarande exceptionella förhållanden. Risken består för öfrigt mest däri att husen ligga så nära hvarandra. Det är också sant att brandväsendet icke fått yttra sig om byggnaderna ur eldfaresynpunkt, men detta förklarade ingenjör Norén bero på att alla myndigheter måste förbigås på grund af sakens brådskande natur. Sålunda har icke heller byggnadsnämnden haft något med byggnaderna att skaffa. Det är ju staden själf som bygger för ett kommunalt intresse, och staden kan mycket väl dispensera från den vanliga tågordningen och utlåtanden från sina egna myndigheter i detta fall, då arbetet har måst bedrivas med den största skyndsämhet."

Att vi i dessa afseenden ej dela D. N:s åsikter behöfver väl knappast nämnas.

Från söders höjder strälles färden till kungl. slottet, där under ciceronskap af vederbrände vaktmästare tre våningar besågos. Att här söka beskrifva allt det sevärda vid ett besök å Stockholms slott, skulle allt för mycket inkräkta på tidningens urrymme och därtill kräfva ett oerhördt arbete. För dem som äro intresserade af vårt lands stora minnen vilja vi rekommendera ett litet arbete: "Stockholms slott" af dr John Böttiger. Däri omtalas äfven att slottet äro vidtagna, än fyra gånger härjats af stora eldsvådor, nämligen 1572, 1641, 1642 och 1646.

Att dylika katastrofer nu för tiden skola inträffa är väl knappast tänkbart, med de resurser som stadens brandväsende nu förfogar öfver och med de skyddsåtgärder som inom slottet äro vidtagna. Bl. a. finnes inom våningarna särskild brandtelegraf (L. M. Erikssons visarsystem) uppsatt, hvars brandskåp också stå i förbindelse med stadens brandtelegraf. Väggarne mellan hvarje brandsektion äro numrerade och utmärkta med tvänne korslagda förgyllda facklor. Detta är ju blott en liten del af de skyddsåtgärder som vidtagits, men som tiden för vårt besök var knapp tillmätt hunno vi ej få del af alla detaljer. Skulle man förklara alla anordningar mera nöjaktigt, fordrades det gifvetvis längre tid för studier af desamma, hvarför vår ärade läsekrets torde få nöja sig med det vi här relaterat.

Kommittén för årsmötet hade tydligen föresatt sig att i bästa mån pröfva deltagarnas uthållighet, ty tiden tillät ej långa hvilostunder. Efter besöket å slottet blef det dock en stund öfrigt, välbehöfligt för resten, då hvar och en uppsökte något lämpligt "närringsställe".

Kl. 3 e. m. besöktes Svenska Dagbladets office, där vi blefvo mottagna af redaktör Ljungberg, och med honom som ciceron företogs en vandring genom de storslagna och tidsenligt in-

TIDAHOLM'S NYA LAST- och BRANDKÄRS- AUTOMOBILER

MY, ÖVERLÄGSEM KONSTRUKTION.
DRIFTSÄKER. EKONOMISK.

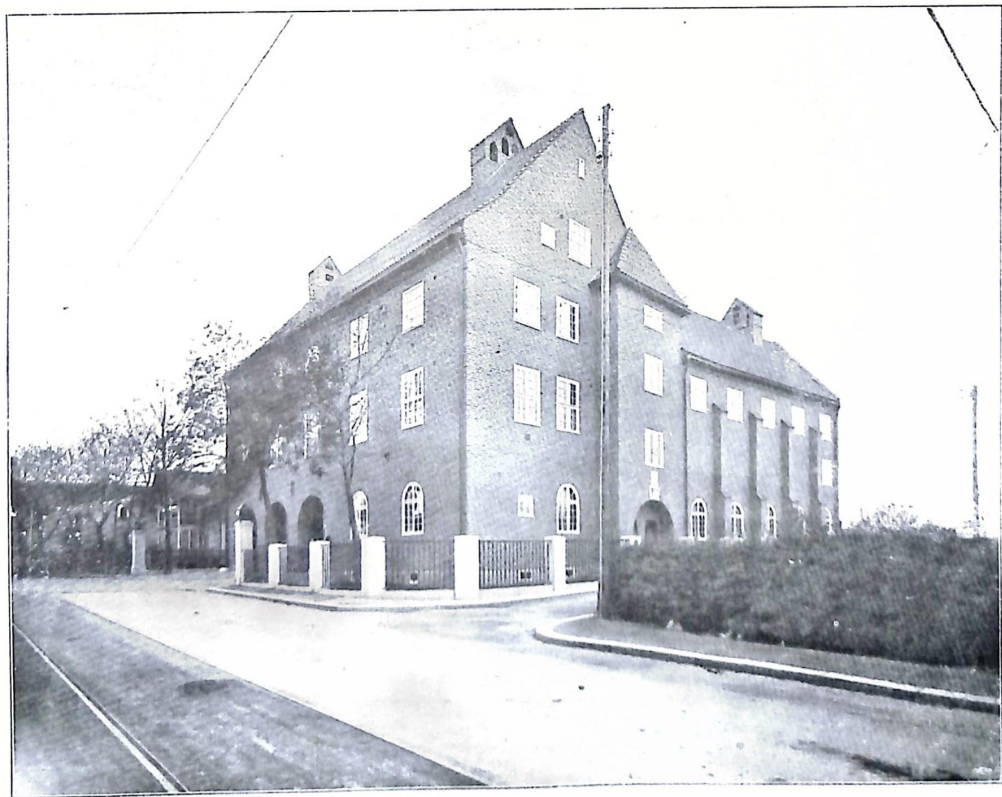
GENERALAGENTER:

CRONSTEDT, KASTENGREN & CO

(S. Daimler - Mercedes Automobilfabrik)

BIRGERJARLSGATAN 6, STOCKHOLM.

ALLA SLAG AV AVTOLLBEHÖR...

Liljeholmens brandstation.

Liljeholmens brandstation. Telegrafrummet.

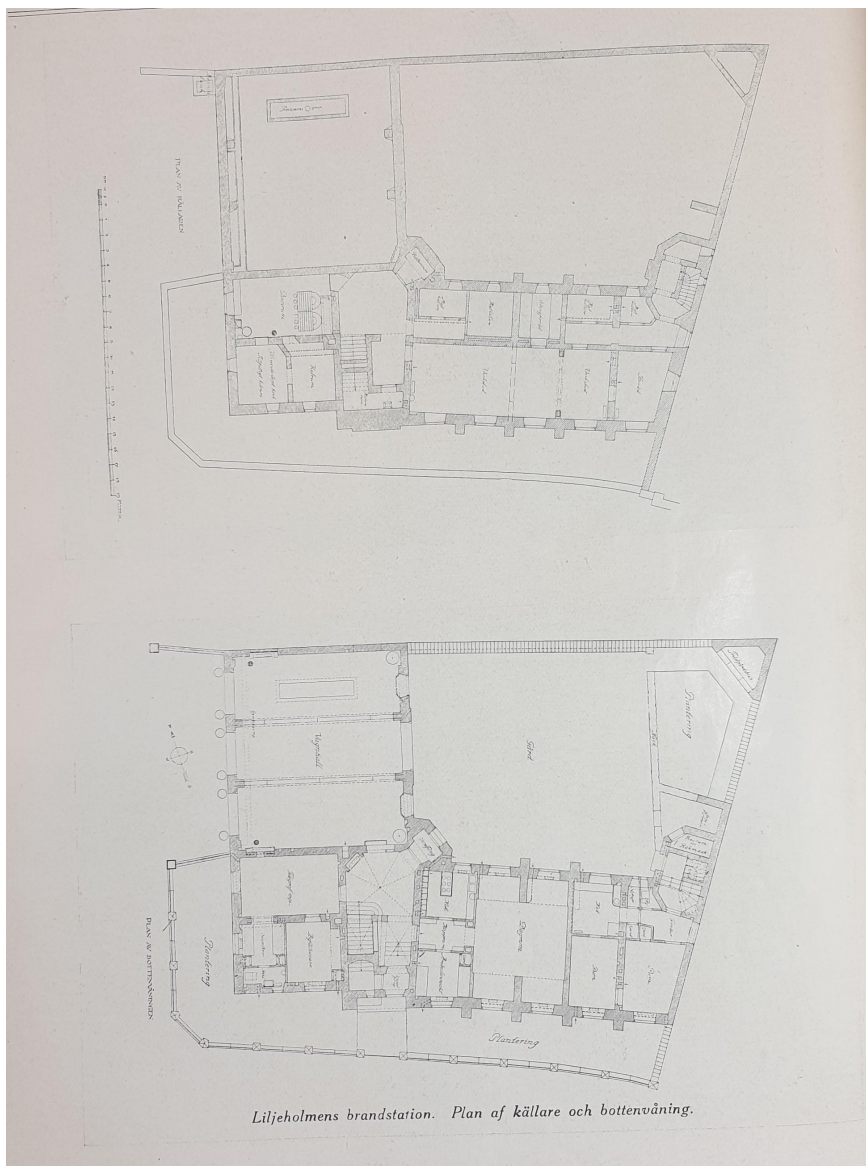
Liljeholmens brandstation. Samlingsrummet.

Liljeholmens brandstation. Logementet.

Liljeholmens brandstation. Tvättrummet.

Liljeholmens brandstation. Plan af källare och bottenvåning.

redda lokalerna. Besökarna blefvo här fotograferade och redan dagen därpå kunde hvar och en i tidningen skåda sitt mer eller mindre lyckade konterfej. Enär dagens tidning snart skulle gå i press utvecklades ett febrilt arbete inom såväl sätterii- som tryckeriafdelningarna. Vi blefvo äfven i tillfälle att bese den stora rotationspressen, hvilken presterar en arbetsförmåga af 60,000 ex. i timmen. Maskinen ifråga är tillverkad i Tyskland under senaste krigsåret och nyligen levererad till Sverige.

Från Svenska Dagbladet styrdes kosan till Nordiska kompaniet och under vägen dit blefvo mötesdeltagarna filmade af Phatés påpasslige fotograf. Vid "kompaniet" blefvo vi mottagna af en dätvarande brandmästare. Två från Stockholms brandkår pensionerade brandförmän äro nämligen anställda som brandmästare vid Nordiska kompaniet. Det första som här demonstrerades var apparatrummet, där allarm- och signaleringsapparater finnas uppsatta, och hvarst äfven det sinnrika rörpostsystemet har sin centralpunkt. Med brandmästare Svensson i tåten började sedan vandringen genom de olika afdelningarna. Första uppehållet gjordes vid restaurangen och den härliga terrassen. Märkvärdigt nog började törsten här att göra sig gällande. Inom ett par minuter voro samtliga bänkade med något drickbart framför sig. Den vackra utsikten och det goda drickat höll här på att förorsaka ett längre uppehåll, men sedan v. ordf. med sin myndiga stämman manat till uppbrott, fortsattes färden genom alla våningarna. Vi skola ej trötta läsaren med några som helst beskrifningar utan blott omnämna att intrycket hos samtliga var, att något så "phynt" hade man aldrig tänkt sig.

Nu återstod endast avslutningen på de särdeles angenäma mötesdagarna. Af Stockholms stad var också en finare avslutningsmiddag anordnad å Skansen, dit mötesdeltagarna voro inbjudna till kl. 6,30 e. m. Brandchefen gjorde själf "les honneurs" och hälsade de närvarande välkomna. Öfriga deltagare från brandkåren voro kapten Borgenstierna, löjtnant Gyllenhammar, tre af underofficerarna samt de förmän och brandmän, hvilka voro representanter för kamratföreningen.

Middagen afåts under den mest kordiala stämning. Brandchefen höll ett till förbundet riktadt tal, hvori han uttryckte sin önskan att svenska brandmannaförbundet måtte växa sig starkt såväl utåt som inåt. Han uttalade äfven sin förhoppning om att när brandmännen arbeta för att inhämta kunskaper och förkofran så att yrket därigenom bringas till en hög nivå, de olika kommunerna också skola värdesätta sina brandkårer så att de olika funktionärerna erhålla en tryggad existens. Hvarje brandchef, fortsatte tal., bör göra allt för sin kär och ställa sig förstående gentemot

dess rättmätiga kraf, samt söka göra andan inom densamma så god som möjlig, ty därigenom vinnes mycket. Att kapten Svinhufvud själf praktiserar det sättet syntes tydligt af förhållandet som är rådande inom Stockholms brandkår.

Å förbundets vägnar tackade ordföranden för allt tillmötesgående och all vänlighet som kommit årsmötet till del, hvarefter han utbringade ett fyrfaldigt lefve för Stockholms brandchef.

Härefter förklarades Svenska brandmannaförbundets nionde årsmöte avslutadt.

Så var det mycket angenäma och härorika mötet tillända och vi äro förvissade om att hvarje deltagare medtog de trefligaste minnen från årsmötet 1917.

Dyrtdistillägg.

Västerås.

Förutom det kristdistillägg, som finnes omnämndt i nr 2 af Svensk Brandkårs-Tidning 1917, ha stadsfullmäktige i Västerås beslutat tilldela stadens befattningshafvare ytterligare kristdistillägg, att utgå efter följande grunder. Befattningshafvarna indelas i tre grupper, till första gruppen hänföras: befattningshafvare med en årsinkomst af intill 2,000 kr., till andra gruppen befattningshafvare med en årsinkomst liggande mellan 2,000 och 2,500 kr. samt till tredje gruppen befattningshafvare med en årsinkomst liggande mellan 2,500 och 3,000 kr.

Till inkomst hänföras de ordinarie kontanta löneförmånerna, således lön, lönetillägg, ålders-tillägg och med befattningen förenade sporter, men icke dyrtdis- och kristdistillägg.

Kristdistillägget utgår från den 1 juli till årets slut med 20 kr. pr månad till första gruppen, 15 kr. till andra gruppen och 10 kr. till tredje gruppen.

I juni månad ingingo brandmanskapat genom sin kamratförening till stadsfullmäktige med anhållan, att förutom då utgående dyrtdis- och kristdistillägg, det måtte beviljas dem ytterligare ett dyrtdistillägg af 20 kr. pr man och månad att utgå från innevarande års början. Denna begäran har stadsfullmäktige på sätt som framgår af ofvanstående, beviljat fr. o. m. den 1 juli.

Malmö.

Drätselkammaren i Malmö har utarbetat ett förslag till höjning af dyrtdistillägget åt samtliga stadens befattningshafvare. För närvarande utgår dyrtdistillägg åt sådana befattningshafvare, hvilka

Henrikssons prisbel. motorsprutor

Försäljas genom

ALLMÄNNA BRANDREDSKAPSAFFÄREN

E. BERGSTRÖM & Co.

STOCKHOLM K.

Telegramadress: "Ideal".

Rikstelefon 2258.

HENRIKSSONS BRANDSLÄCKARE RAPID & PUMP-RAPID

samt Brandsläckaren n:o 76, modell 1914, 12 liter. Ny för året.

Samtliga godkända af Tarifföreningen.

Försäljas genom

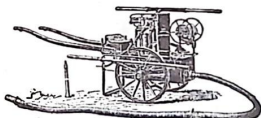
HUGO KNOCHENHAUER, Stockholm.

Telegramadress: Knochenhauer.

Rikstelefon 57 99.

Pump-Rapid

Telegraf-adr.:
Sprutbolaget

HENRIKSSONS Handkraftsprutor

Prisbelönta

försäljas genom

Hrr Järn- & Redskapshandlare

samt i parti från fabriken.

A.-B. S. HENRIKSSONS Sprutfabrik,
och Mekaniska Verkstad. STOCKHOLM 4.

Rikstelefon
6053

Billmans Fabriks- & Handels-Aktiebolag

REGERINGSGATAN 88

STOCKHOLM

Telegrafadress: *BILLMANS R. T. 4811"

ALLM. TEL. 4480.

RIKSTEL. 4811.

BRANDREDSKAP

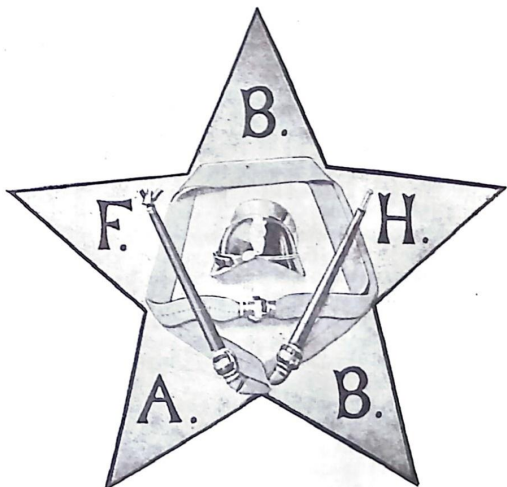
AF ALLA SLAG.

Uppgör förslag till utrustningar.

Lämnar kostnadsförslag.

Katalog på begäran.

ERHÅLLIT 2 GULD- OCH
20 SILFVERMEDALJER.

uppbära lön understigande 7,000 kr. I det nu utarbetade förslaget skulle dyrtidstillägg tillerkännas äfven dem af stadens tjänstemän, hvilkas lön öfverstiger nämnda summa. Dyrtidstillägget, som nu utgår med 10 proc. af lönen, skulle höjas till 20 proc., dock så, att det procentuella tillägget utgår med minst 400 kr. och högst 750 kr. Dessutom tillkommer såsom hittills ett månatligt familjeunderstöd af 7 kr. för hustru och 3 kr. för varje barn.

Drätselkammarens förslag gäller endast dem af stadens funktionärer, som äro tjänstemän eller därmed jämställda, sålunda äfven poliskåren, men icke kommunalarbetarna.

En jättebrand i Amerika.

Den 21 maj innevarande år härjades staden *Atlanta* i staten *Georgia* i U. S. A. af en jättebrand, angående hvilken vi efter tidskriften *Safety Engineering* meddela följande:

Atlanta har ett invånareantal af 196,000, hvaraf en stor del är negrer. I stadens centrum, på högsta punkten, ligger handelskvarteren. Branddistrikt, inom hvilka träbyggnader och spåntak äro förbudna, förekomma knappast i denna stad, och i alla öfriga stadsdelar ända till gränsen af det sammangytrade handelsdistriktet, finnas trähus med spåntak i många fall af ynkligaste beskaffenhet. Efter järnvägarna och gränserna till köpmanna- och fabrikssektionen är dessa träbyggnaders karaktär enkel; de utgöras mestadels af envåningshus, sammangytrade samt praktiskt sedt utan gårdar. Hyrorna för dessa hus, hvilka hufvudsakligen bebos af negrer, äro låga, och följaktligen förekomma reparationer sällan. Öfverallt i detta område förekomma spåntak så gamla och i så dåligt skick, att de äro föga mer än lump; tilläggas må att de rullat upp sig i kanterna och vanligen hafva de stora sprickor, hvarest gnistor kunna få fäste.

Det område, där elden härjade och den först afbrända delen äro af denna beskaffenhet. Väster om det afbrända området och sträckande sig upp till och in i affärsdistriktet finnes ett lika farligt eldsvådedistrikt, och om ej förhållandena ändras genom borttagande af de nu förefintliga spåntaken, finnes alltid fara för en än mer allvarsam eldkatastrof.

Brandens egentliga upphof har ej kunnat fastställas. Af föreliggande omständigheter, omfattande bland annat vindriktningen och af det förhållandet, att ett rökmoln märktes drifvande i riktning mot *Fort- och Decaturgatorna*, antagas, att

branden började genom gnistor, som fördes af vinden från en eldsvåda vid *Woodward avenue*.

Elden öfverfor en totalyta af omkring 300 acres. Sammanlagda antalet berörda byggnader var 1,938, hvaraf 47 af tegel och 1,891 af trä. Klassificerade efter användning bestodo de af 1,537 boningshus, 42 affärshus, 351 skjul och utbus och 8 byggnader för diverse ändamål såsom kyrkor, skolor och magasin. Af sammanlagda antalet byggnader hade omkring 80 proc. spåntak.

Det beräknas, att hela egendomsförlusten uppgår till omkring 5,500,000 dollars, hvaraf 3,500,000 täckes af assurance. Stor skada anställdes å spårvägens ledningar och stolpar, uppgående till cirka 125,000, och antagligen led telefonbolaget en liknande förlust. Stadens direkta utgifter voro betydliga, för 20,000 värde i slangar förstördes, och kostnaden för anskaffande af utomstående hjälp kommer att blifva betydlig.

Omkring 10,000 människor blefvo husvilla, och många, i synnerhet negrer, förlorade allt hvad de ägde. Största delen af de husvilla inhystes hos andra människor i staden, hvilket ehuru ej angifvet som en direkt förlust, måste anses som en ekonomisk börda på grund af eldsvådan.

Allarm slogs först kl. 11,39 f. m. på grund af eld i en nybyggd bomullsafdelning i *Atlanta Warehouse Company*, och allarmeringarna fortsattes för denna och för två följande eldsvådor, tills praktiskt taget all attiralj och allt manskap hade rymt ut.

En ingenjör vid *South Eastern Underwriters Association* har om branden medelat följande personliga iakttagelser.

"Anlände till eldplatsen, *Fort och Scofieldstreet* omkring 1,30 e. m. Elden rasade häftigt mot *Edgewood avenue*. Bemärkte med intresse skillnaden mellan direkta vattenpoststrålar och strålar från maskinsprutor, de senare mycket bättre, och där de användes visade sig godt resultat. Såg omkring 1,45 e. m. tak norr om *Auburn avenue* ungefär vid *Old Wheat street* börja antändas af gnistor, och elden börja att kasta sig framåt med stor hastighet och styrka. Såg ett stort antal slangar utlagda i närheten men utan munstycken, Elden nådde *Irvin street* omkring 2,20. Direkta vattenpoststrålar någorlunda bra, men maskinstrålar mycket bättre. Folksamlingen började tätna, och trafikken blef mycket stockad. Ingen polis inom synhåll.

Stadsbor, hvilka voro villiga att hjälpa, fingo ingen anvisning, hvad de skulle göra, och stor villervalla blef resultatet. Alla antändningar i början förekommo å spåntak. Kl. 4 e. m. hade elden nått *Angier avenue* och kastade sig från tak till tak och från kvarter till kvarter med största hastighet. Omkring 6 e. m. hade elden nått *Ponce de Leon avenue*. Mycken sprängning

med dynamit ägde rum, men tydligen till föga nytta med undantag af att vattenbegjutningen kunde lättare utföras.

En hel del byggnader sprängdes sedan de fattat eld, och en massa brinnande spillror kastades i luften. Soldater organiserades, hvilka utträttade ett godt arbete med ämbarafdelningen norr om Ponce de Leon avenue, i det de höllo taken våta och hindrade spridning af gustor, äfvensom ordnade trafiken, tillbakahöllo massorna och skötte slangstrålarna. Kort efter det sprängningen börjat, observerades eld norr om Ponce de Leon omkring St. Charles avenue. Denna nådde dock ej större proportioner. Bemärkte en afgjord skillnad i hettans intensitet och eldens spridning omkring 6,30, och kl. 7 e. m. hade den slutat sprida sig och brann blott ut. Kl. 10 e. m. var elden släckt med undantag af på isolerade ställen.

Georgia järnvägs- och kraftbolag började afkoppla ström från vagnar och linorna på gatorna omkring 2 e. m., och detta arbete fortsattes med en arbetsstyrka af 40 man, tills all ström i det brända distriktet var afkopplad 4,30 e. m.

Under eldens första framfart anlätades brandskåpen, tills de drogos ned. Telefonen var hela tiden i oafbruten verksamhet till följd af brandanmälningar. Telefonen var emellertid ej reserverad för brandalarm, och tydligen gjordes intet försök att hålla någon hufvudlinie öppen för detta ändamål. Upprepade försök gjordes af medlemmar af brandkåren att komma i förbindelse med allarmeringens hufvudkontor, men alla linier voro öfverhopade, och i somliga fall ville den betjäande ej afbryta på en öfverhopad linie för att förmedla anslutning. Nödvändigheten af att reservera linier för brandkårens begående framstod genom de uppståndna svårigheterna. Brandkåren hade i stor utsträckning att lita sig till budskickning för att stå i förbindelse med allarmeringens hufvudkontor.*

Angående andra eldsvådor och medel att skydda staden under branden meddelas:

Kl. 1,15 e. m. mottogs telefonalarm från Bellwood avenue och Oak Grave i den ytterst belägna delen nordöst i staden. Den anropande meddelades, att det ej fanns någon att sända, och att elden måtte släckas med de medel, som funnos till hands. Omkring 5 e. m. erhöles en stor godsautomobil, som tillhörde ambulansafdelningen och placerades vid hufvudbrandstationen, lastad med slangar och besatt med frivilliga för att skydda centrum i staden. Den behöfde ej tjänstgöras. Innan denna vagn togs i tjänst, voro en mängd andra privata och stadsbilar i och utom brandstationen med slangar och annan utrustning, och hvilka sannolikt kunde hafva begagnats, om en annan eldsvåda uppstått.

På eftermiddagens senare del måste man taga sin tillflykt till sprängning med dynamit på flera ställen. Detta arbete utfördes af en representant från Pont Pauder Company efter order af borgmästaren. Flera hus sprängdes vid Hunt och Pine street och på Boulevarden. Äfven andra tros blifvit sprängda, men en uppgift om antal och belägenhet saknas, och om andra sprängdes, så brunno de sedermera upp.

Ruinerna vid Hunt och Pine street brunno icke, och det är ju möjligt att deras förstörande blef till någon nytta för att stoppa elden på denna plats. Vid Ponce de Leon avenue öster om Kenesaw avenue blefvo omkring fem byggnader sprängda, af hvilka flera efteråt brunno. På Boulevarden norr om Ponce de Leon blefvo sex byggnader sprängda, och två andra bestämdes för sprängning, hvilken dock ej verkställdes. Flera byggnader midt emot dem som sprängdes antändes i taken och fyra stycken nedanför St. Charles street fingo sina tak delvis afbrända. Flera brandkårsafdelningar hade emellertid nått denna plats omkring kl. 6 och lyckades hindra vidare ödeläggelse.

Blott en enda sprinklerskyddad byggnad berördes direkt af branden. Detta var Trio tvättinrättning, belägen vid Tanner street mellan Fort och Grant streets. Denna och angränsande ängpannerum och stall voro af tegelkonstruktion, af en vånings höjd med oskyddade fönster. Hufvudbyggnadens yta var 10,434 kvadratfot, Sprinklersskydd, omfattande hela byggnaden, bestod af ett torrörssystem, hvilket matades endast från stadens 6 tums hufvudledning. En inspektör vid Sprinklered Risk Departement af South-Eastern Underwriters Association kom till byggnaden, när elden var ungefär på två kvarters afstånd. Inspektören stängde ventiler och fönster. Han meddelar, att fyra sprinklershufvuden voro öppna innan fönstren sprungo. Summa 79 hufvuden öppnades och utförde ett utmärkt arbete till förhindrande af eldens spridning i byggnaden. Brandkåren hade koncentrerat flera afdelningar i och omkring denna plats, och befälet var af den åsikten, att den sprinklerskyddade byggnaden otvifvelaktigt var till hjälp för brandkåren genom att hindra elden vid denna punkt att direkt komma bakom Edgewood avenue. I själva verket blefvo också alla byggnaderna i detta kvarter antingen oskadade eller blott delvis förstörda.

Denna brand tillsammans med två af de andra eldsvådorna, som inträffade samtidigt, åskådliggör den lätthet, med hvilken eldsvådor kunna utveckla sig i städer, där spåntak äro förbärskande, äfven om brandväsendet är i hufvudsak väl rustadt. Den åskådliggör med hvilken förvånande snabbhet en sådan eldsvåda kan växa till en brand-

katastrof under för elden gynnsamma omständigheter.

Under en tid af 18 timmar var den öfriga delen af staden, omfattande jämväl affärsdistriktet, utan skydd. En omkastning af vinden under eldens framfart skulle hafva resulterat i en motsvarande ändring i förödelsens väg, och skulle också hafva omfattat affärsdistriktet, hvarstads stora värden befins sig; ty det skulle hafva varit omöjligt att hejda spridningen genom späntaksområdet, hvilket redan nu sträcker sig till kanten af detta distrikt.

Gjallarhornet.

Hvad är karbid?

Karbid är en produkt af kalksten och kol, som bildas under stark värme, alstrad genom elektriska ugnar.

Karbidens omsättes till lyse genom gasutveckling. Då karbiden påverkas af vatten ingår nämligen vattnets väte en förening med kolet i karbiden och ett kolväte, benämndt acetylen, uppstår. Acetylen gasen brinner med en vit, klar och jämn låga. Värme utvecklas såväl af lågan som vid gasbildningen i karbidlampans behållare. Den produkt, som blir kvar, utgöres af släckt kalk.

Acetylen är alltså liksom fotogen ett kolväte. Det märkliga med acetylenen är att hvarje molekyl blott innehåller två atomer väte och lika många atomer kol. Eljest brukar kolet binda sig vid flera atomer väte. Acetylenens båda beståndsdelar förena sig lätt med luftens syre vid förbränningen. Då frigöres också den energi som är hopad i acetylenen. Och det är inte litet, 2,000 kalorier i hvarje gram. Som känt, är det 100 kalorier som fordras för att få ett gram nollgradigt vatten att koka. På denna energirikedom beror acetylenlågans utomordentligt höga temperatur och lyskraft. Den lyser 10 gånger starkare än vanlig lysgas, och det behöfs alltså inte stor låga eller mycket gas för att få starkt ljus. Af 1 kilo karbid får man 300 liter acetylen och det räcker för en låga om 30 normalljus i 17 timmar.

Då ju hvarken karbiden eller vattnet hvar för sig kan brinna utan först den genom föreningen alstrade acetylen gasen och denna förbrinner eller går ut i luften efter hand som den alstras, äro lamporna icke så ömtåliga och eldfarliga att handtera som med brännolja fyllda lampor. Karbid- eller acetylenlyktor, som det populära namnet

blivit, användas därför i stor utsträckning, där det är fråga om att ha ett rörligt lyse. Den största användningen ha karbidlamporna sålunda hittills haft såsom lyktor på motorfordon och cyklar, såsom facklor för grufarbetare m. m. dyl.

Karbidlampor kunna emellertid vara mycket farliga om de icke äro så konstruerade eller tillverkade af så godt material, att behållaren under alla förhållanden motstår det vid gasutvecklingen uppstående trycket.

Till sitt yttre ser karbid ut som grått grus.

Notiser.

Stockholmspolisernas polisskola öppnad.

Stockholmspolisens polisskola började måndagen den 3 sept. sin första termin. I kursen deltaga 24 elever, samtliga polismän. Terminen räcker 18 veckor med 4 timmars läsning hvarje helgdag och avslutas med öfverkonstapelsexamen. Skolan är inrymd i nya polishuset.

När skola vi brandmän få vår brandmästare-skola?

Olyckstillbud vid Linköpings brandkår.

Vid utryckning måndagen den 10 sept. till Linköpings guteri och mek. verkstad inträffade ett olyckstillbud som lätt kunnat få svåra följder. När brandbilen skulle passera järnvägsöfvergången fälldes just bommarne, hvarvid brandchefen och chauffören erhöilo hårda slag i hufvudet så att särnader uppstodo. Om något fel var begånget eller om ren olyckahändelse föreligger, är oss ej bekant. En utredning i saken torde väl bringa klarhet.

Nytt riksförbund af frivilliga brandkårar.

Ett 30-tal chefer för frivilliga brandkårar från skilda delar af landet ha i dagarna utsänt ett upprop, i hvilket man föreslår att ett nytt riksförbund af Sveriges frivilliga brandkårar skall bildas. Konstituerande sammanträde skall hållas i Stockholm omkring den 15 instundaende oktober. Vid detta tillfälle är det meningen att tillsätta en kommitté som skall få i uppdrag att till regeringen göra en del framställningar som beröra den nya organisationen.

Trelleborgs Gummifabriks Aktiebolag tillverka sug- och spolslangar samt tekniska Gummivaror af alla slag.

Afdelningskontor och nederlag: **SKEPSSBRON 4, GÖTEBORG.**